

D 14/00-01

Genom systematisk och uppsökande tillsyn (SUT) informerar sig Revisorsnämnden (RN) om kvaliteten i revisorers och revisionsbolags verksamhet. Som ett led i SUT har RN undersökt förutsättningarna för vissa av de revisorer som meddelats godkännande år 1983 eller tidigare att genomföra revisioner av godtagbar kvalitet. A-son ingår i denna grupp och har skriftligen fått besvara ett antal frågor. För att få underlag för en kvalitetsbedömning av A-sons revisionsarbete har RN även tagit del av hans revisionsdokumentation över senast utförd revision i två aktiebolag, bensinbolaget och livsmedelsbolaget. Med hänsyn till vad som framkommit har RN beslutat att överföra SUT-ärendet till ett disciplinärende. De överväganden som legat till grund för detta beslut har sammanfattats i en promemoria över vilken A-son har yttrat sig.

A-sons oberoende som revisor

A-son har 71 aktiva revisionsuppdrag. A-son utövar sin revisionsverksamhet i ett aktiebolag, X AB (revisionsbyrå). Anställd i revisionsbyrån är utöver A-son hans hustru, som arbetar deltid.

Åtta av A-sons revisionsuppdrag är s.k. kombinerade uppdrag. Förutom att utföra revision upprättar A-son bokslut, bokföringsorder och årsredovisningar åt dessa klienter.

A-son är vald revisor i ett antal redovisnings- och revisionsbyråer, samtliga aktiebolag. Ägaren till en av byråerna har varit vald revisor i A-sons revisionsbyrå. Ägaren till en annan av byråerna har varit styrelsesuppleant i revisionsbyrån. Vid en extra bolagsstämma ca tre månader efter det att SUT-ärendet öppnats valdes ny revisor och styrelsesuppleant i revisionsbyrån.

RN gör följande bedömning.

Enligt 10 kap. 16 § aktiebolagslagen får den som biträder vid ett bolags bokföring inte vara revisor. A-son bryter i flera fall mot denna grundläggande jävsbestämmelse.

Av 14 § lagen (1995:528) om revisorer framgår vidare att en revisor skall avböja eller avsäga sig ett uppdrag om det finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet till hans opartiskhet eller självständighet. I ärendet har framkommit att A-son är vald revisor i två bolag vars företrädare i det ena fallet varit vald revisor i A-sons revisionsbyrå och i det andra fallet varit styrelsesuppleant i hans revisionsbyrå. Här konstaterade omständigheter är sådana att de har kunnat rubba förtroendet för A-sons opartiskhet och självständighet vid fullgörandet av ifrågavarande revisionsuppdrag.

A-sons revisionsarbete

I båda de av RN granskade revisionsuppdragen har redovisningen handhåfts av redovisningsbyrå.

Bensinbolagets omsättning uppgick under det aktuella räkenskapsåret (1998-09-01–1999-08-31) till 39 mkr. Balansomslutningen uppgick till 4 mkr. Bolaget hanterar betydande belopp i kontanter. Av dokumentationen kan inte utläsas att A-son skulle ha granskat bolagets rutiner för hantering av likvida medel. Såvitt framgår av dokumentationen har han inte heller granskat bensinbolagets kontantkassa (103 000 kr) eller dess kundfordringar (510 000 kr). Det

kan inte heller utläsas att han skulle ha granskat bolagets varulager, med ett bokfört värde om 832 000 kr (22 procent av balansomslutningen). I dokumentationen finns endast ett lagerintyg. Inventariernas bokförda värde var 712 000 kr (19 procent av balansomslutningen). Avskrivning har skett med ca 3 procent av anskaffningsvärdet, vilket innebär en ekonomisk livslängd om 33 år. Någon förklaring till den långa avskrivningstiden finns inte, vare sig i bensinbolagets årsredovisning eller i A-sons dokumentation. Vad gäller skatter och avgifter har A-son, i båda de av RN granskade revisionerna, gjort en mycket begränsad kontroll av att inbetalningar skett i rätt tid. Såvitt framkommit har han inte granskat att underlagen för beräkningarna varit korrekta.

A-son har uppgett följande. Han har beträffande bensinbolaget "fått det bestämda intrycket att man är mycket medveten om riskerna och noggranna i sina rutiner" för hantering av kontanta medel. Han hade tillsammans med bokslutsupprättaren genomgång av bolagets kontantkassa och kundfordringar. Granskningen av varulagret skedde genom kontrollsummeringar. Vad gäller avskrivningstiden för inventarierna säger sig A-son ha "sett inventarie- och fastighetsredovisningen i ett sammanhang. Inventarierna är högt värderade men detta kompenseras av fastighetens låga värdering". Vad slutligen gäller skatter och avgifter hänvisar A-son till att bokslutsupprättaren i respektive bolag löpande följt upp hanteringen. I bensinbolaget hade han från bokslutsupprättaren "fått försäkran" om att hanteringen av skatter och avgifter var korrekt.

RN gör följande bedömning.

A-son har inte kunnat visa vilken grund han hade för sin bedömning att bensinbolaget hade noggranna rutiner för sin hantering av det stora flödet av kontanta medel. Vad gäller bensinbolagets kontantkassa och kundfordringar samt hanteringen av skatter och avgifter i båda bolagen har A-son förlitat sig på kontroller utförda av respektive bolags bokslutsupprättare. Sådana kontroller utgör en del av revisionsklientens interna kontroll. Om revisorn bedömer det möjligt att förlita sig på den interna kontrollen kan omfattningen av substansgranskningen reduceras. Revisorn kan dock inte helt underlåta att vidta egna kontrollåtgärder. Vad avser bensinbolagets varulager finns inget i dokumentationen som bekräftar att han skulle ha utfört ens den summeringskontroll som han påstår sig ha gjort. A-sons förklaring till att han accepterade den långa avskrivningstiden på inventarier är anmärkningsvärd. Eventuellt övervärde i en fastighet kan självfallet inte motivera onormalt långa avskrivningar avseende inventarier. A-sons förklaring innebär dessutom att han uppenbarligen inte insett att bensinbolagets resultaträkning till följd härav blivit felaktig. Bristerna i A-sons revision av bensinbolaget måste bedömas som allvarliga.

Dokumentation

A-sons revisionsdokumentation är kortfattad och ofullständig.

A-son har anfört följande. "Det är självklart att det finns mycket material som jag går igenom vid revisionerna som aldrig kommenteras. Jag konstaterar att det i bokföringen finns underlag för diverse poster och att allt verkar riktigt och det kommenteras aldrig." "Jag förstår dock efter revisorsnämndens granskning att jag behöver datera upp dokumentationsbiten."

RN gör följande bedömning.

Enligt 10 § RN:s föreskrifter (RNFS 1997: 1) skall en revisor dokumentera sina revisionsuppdrag. Dokumentationen skall innehålla sådan information som är väsentlig för att revisorns insatser skall kunna bedömas i efterhand. A-sons revisionsdokumentation uppfyller inte dessa krav.

RN:s sammanfattande bedömning

A-son har i flera av sina revisionsuppdrag överträtt aktiebolagslagens jävsbestämmelser. Han har också på andra sätt äventyrat sitt oberoende som revisor. A-son har därmed allvarligt åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

En revisor skall enligt god revisionssed planera sin revision, utföra den omsorgsfullt och dokumentera sin granskning. RN:s granskning visar att det – i samtliga dessa avseenden – finns betydande brister i A-sons revisionsarbete.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Bækkevold, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg, Eva-Britt Nordhall och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt chefsrevisorn Inger Blomberg, föredragande.